

Suonenjoen kaupunki
Valmiussuunnitelma
yleinen osa

SUONENJOEN KAUPUNGIN VALMIUSSUUNNITELMA

YLEINEN OSA

Hyväksytty: KH ____ .2.2018 § ____

Versionhallinta:

Muutospäivä:		
Muutos:		

Suonenjoen kaupunki
Valmiussuunnitelma
yleinen osa

SISÄLTÖ

YLEISTÄ.....	2
VARAUTUMINEN JA JATKUVUUDENHALLINTA.....	3
JOHTAMISJÄRJESTELMÄ	5
ELINTÄRKEÄT TOIMINNOT JA KRIITTISET TEHTÄVÄT.....	6
YHTEISTOIMINTA JA VIESTINTÄ	8
KOULUTTAUTUMINEN	8

YLEISTÄ

Kuntalain (410/2015) 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät. Kunta hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja kunta voi hankkia myös muilta palvelujen tuottajilta.

Kunnan tehtävänä on järjestää kansalaisten peruspalvelut:

- Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Kunnat vastaavat ennaltaehkäisevästä ja perusterveydenhuollosta, erikoissairaanhoidosta sekä hammashuollosta. Kunnat myös huolehtivat vanhustenhuollosta, vammaispalveluista sekä monista muista sosiaalihuollon tehtävistä.

- Opetus- ja kulttuuripalvelut

Kunnat ylläpitävät peruskouluja, lukioita, ammattioppilaitoksia ja ammattikorkeakouluja, huolehtivat lasten päivähoidosta sekä tarjoavat kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso-, liikunta- ja vapaa-ajanpalveluja.

- Tekniset palvelut

Kunnat ohjaavat alueensa maankäyttöä ja rakentamista. Kunnat huolehtivat vesi-, energia- ja jätehuollosta, kaduista sekä ympäristönsuojelusta.

Lisäksi kunnat edistävät työllisyyttä ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

Kunta vastaa sille säädetyistä tehtävistä myös **poikkeusoloissa**. Kunnan on kyettävä turvaamaan asukkaidensa turvallisuus ja toimeentulo kaikissa erityistilanteissa. Tähän on varattava riittävät resurssit ja tehtävä etukäteisvalmisteluja. Toisin sanoen kunnan tulee varautua erityistilanteisiin.

Pelastusviranomaiset sekä muut viranomaiset ja yhteisöt, joilla on pelastustoimeen kuuluvia tehtäviä tai virka-aputehtäviä, ovat velvollisia laatimaan yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset pelastustoimen suunnitelmat. Näiden viranomaisten ja yhteisöjen tulee antaa pelastusviranomaisille selvityksiä pelastustoimintaan käytettävissä olevista voimavaroistaan. (Pelastuslaki 468/2011 47 §).

Kunnan tehtävät onnettomuus- ja vaaratilanteissa ovat (Pelastuslaki 468/2011 46 §):

- vastata ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista ja onnettomuuden johdosta hätään joutuneiden huollosta ja majoituksesta
- vastata yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelua koskevista tehtävistä

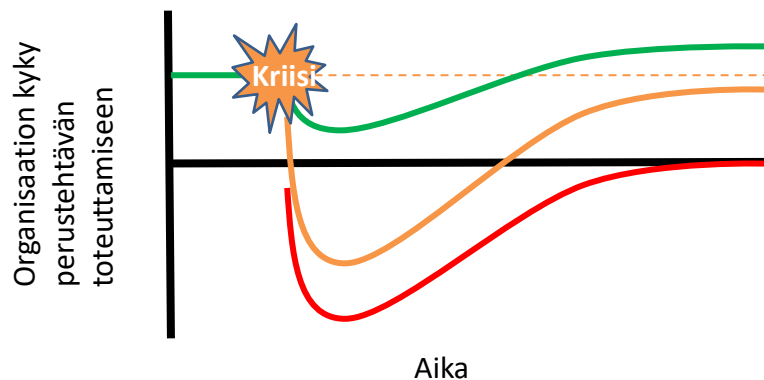

Suonenjoen kaupunki Valmiussuunnitelma yleinen osa

Tähän asiakirjaan liittyvät toimialojen omat valmiussuunnitelmat, jotka eivät ole julkisia (Julkl 621/1999 §24). Toimialojen valmiussuunnitelmat valmistellaan, ylläpidetään ja päivitetään sekä saatetaan toimialalla tarvittavien henkilöiden tietoon toimialan johdon toimesta. Toimialojen suunnitelmat perustuvat tähän yleiseen osaan ja siinä tunnistettuihin uhkiin.

VARAUTUMINEN JA JATKUVUUDENHALLINTA

Varautuminen on toimintaa, jolla varmistetaan toiminnan mahdollisimman häiriötön jatkuminen kaikissa oloissa. Valmiussuunnitelmassa **ennakoidaan toimenpiteitä**, joita tarvitaan kuntalaisten ja kunnassa toimivien yhteisöjen arjen toimivuuden, hyvinvoinnin ja perusturvallisuuden varmistamiseksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen on osa organisaation jokapäivästä toimintaa. Varautumiseen liittyvät kustannukset ovat kunkin toimialan normaalia taloussuunnittelua. Toimialojen tulee siis taloussuunnittelussa huomioida esim. se, millä aikataululla toimiala pystyy hankkimaan mahdollisesti puuttuvat ja häiriötilanteissa tarvittavat tarvikkeet ja miten se ylläpitää niiden käyttökuntoa normaalioloissa.

Jatkuvuudenhallinta käsittää toimenpiteet, joiden avulla organisaatio ennalta suunnitelluilla ja toteutetuilla järjestelyillä ja johtamismalleilla hallitsee erilaiset toimintaa uhkaavat häiriötilanteet.

Varautuminen perustuu **uhka-arvioihin ja riskianalyyseihin**. Suonenjoen kaupungin strateginen varautuminen perustuu yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määriteltyihin uhkamalleihin, joiden todennäköisyyttä ja vakavuutta on arvioitu Suonenjoen sijainnin ja infrastruktuurin sekä muiden erityispiirteiden näkökulmasta.

Suonenjoen kaupunki Valmiussuunnitelma yleinen osa

Tapahtumat, joihin jatkuvuudenhallinnalla ja valmiussuunnittelulla varaudutaan on kuvattu alla olevassa kuvassa.

Kuvassa oikealla olevat uhat on tunnistettu sellaisiksi, joiden todennäköisyys on korkea. Vasemmalle siirryttäessä uhkien todennäköisyys pienenee. Kuvassa ylhäällä on sellaiset uhat, jotka konkretisoituessaan aiheuttavat vakavia seurauksia yhteiskunnan toiminnalle ja kuntalaisten hyvinvoinnille ja turvallisuudelle. Alaspäin siirryttäessä uhkakuvien seurauksien odotetaan olevan vähemmän vakavia. Oikella yläreunassa olevien uhkien todennäköisyys on siis suuri ja vakavuus merkittävä. Nämä ovat sellaisia uhkia, joihin varautuminen on ensisijaista.

Tunnistettujen uhkien todennäköisyyttä ja vakavuutta arvioidaan uhka-arvion päivittämisen yhteydessä. Uhka-arvion päivittämisestä vastaa kaupunginjohtajan johtoryhmä. Toimialakohtaisista tarkennuksista uhka-arvioon ja riskianalyyseistä vastaavat toimialat.

Valmiussuunnitelmassa keskitytään toimintaa uhkaaviin vakaviin häiriöihin, jotka uhkaavat yhteiskunnan toimintaa laaja-alaisesti tai pitkäkestoisesti. Pienempien toimintaa häiritsevien tapahtumien tai onnettomuuksien ja niiden jälkihoidon hallinta on kunkin toimialan normaalia toimintaa, vaikka ne rasittavatkin organisaatiota ja jossakin määrin häiritsevät arjen rutiineja.

Vaikka valmiussuunnitelma keskittyy toimintaa laaja-alaisesti ja pitkäkestoisesti häiritseviin uhkiin, käsittävät kaupungin toiminnot niin monia osa-alueita, että osa toiminnoista voi vakavissakin häiriötilanteissa jatkua normaaliin tapaan.

JOHTAMISJÄRJESTELMÄ

Kaupungin ylintä **päätösvaltaa** käyttää valtuusto. Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kaupunginhallitus vastaa hallinnosta ja taloudenhoidosta, valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Hallintosäännön perusteella päätösvaltaa käyttävät kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen lisäksi lautakunnat, henkilöstöjaos ja viranhaltijat.

Vakavissa häiriötilanteissa **johtamisjärjestelmä** tehostuu ja suoraviivaistuu, jotta häiriötilanteen aiheuttamat vauriot jäävät mahdollisimman vähäisiksi ja kriittiset tehtävät voidaan hoitaa mahdollisimman normaaliin tapaan. Poikkeusoloissa voimassaolevista toimivaltuuksista määrätään valmiuslaissa (1552/2011).

Normaaliolojenkin häiriötilanteissa voi olla tarpeen nopeuttaa päätöksentekoa, jotta kuntalaisten ja kunnassa toimivien yhteisöjen hyvinvointi voidaan turvata. Häiriötilanteen **äkillisesti vakavoituessa** päätöksenteko mm. lisäresurssien hankinnasta siirtyy kaupunginjohtajalle kokonaisbudjetin sallimissa rajoissa.

Häiriötilanteen määrittely ja sääntöjen tekeminen etukäteen siitä, milloin ollaan äkillisessä häiriötilanteessa, on mahdotonta. Mahdolliset häiriötilanteet poikkeavat luonteeltaan suuresti toisistaan. Asteikon vakavimmassa päässä olevat tilanteet pääsevät kuitenkin harvoin puhkeamaan täysin yllättäen. Tilannearvion tekeminen on toimivan johdon päätös. Kaupunginjohtaja tiedottaa kaupunginhallitusta päätöksistä ja olojen palatessa normaaliksi annetaan tieto vallinneista olosuhteista kaupunginhallitukselle ja valtuustolle jälkikäteen.

Häiriötilanteen **pitkittyessä** kaupunginhallitus ja valtuusto kokoontuvat tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan päättämään poikkeuksellisten resurssien käyttöönotosta ja hankinnasta.

Häiriötilanteissakin toimialat pyrkivät toimimaan mahdollisimman normaaliin tapaan. Äkillisissä häiriötilanteissa kaupunginjohtaja voi delegoida päätösvaltaa toimialojen viranhaltijoille kuntalaisten saatavilla olevien palvelujen turvaamiseksi.

Häiriötilanteissa kaupunginjohtaja johtaa operatiivista toimintaa johtamisryhmän avustuksella. Johtamisryhmän kokoonpanoa voidaan muuttaa häiriötilanteen vaatimalla tavalla. Normaaliolojen kaupunginjohtajan johtoryhmään kuuluvat kaupunginjohtajan lisäksi hallintojohtaja, tekninen johtaja, sosiaali johtaja ja koulutusjohtaja sekä elinkeinoasiamies.

Häiriötilanteissa kaupunginjohtaja kutsuu johtamisryhmään tarpeellisia asiantuntijoita, kuten varautumisasioista vastaavan asuntosihteerin, yhteistoiminnan kokonaiskuvan ylläpidosta vastaavan ja tiedottamisessa avustava hallinnon ja talouden palvelualueen toimistopäällikön, vesihuollosta vastaavan vesiyhtiön toimitusjohtajan, ICT-asiantuntijoita ja pelastustoimen edustajan, terveydenhuollon kuntayhtymän edustajia,

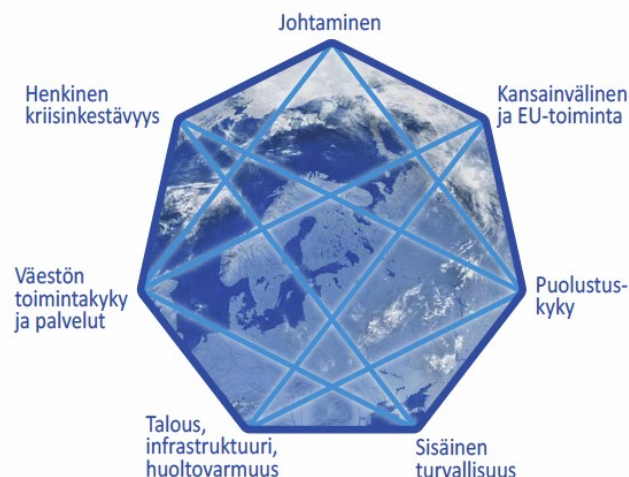

Suonenjoen kaupunki Valmiussuunnitelma yleinen osa

ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun edustajat sekä poliisin ja ev. lut. seurakunnan edustajan sekä tarvittaessa poliittisen johdon. Tarvittaessa johtamisryhmä kokoontuu kaupungin johtokeskukseen, jos tavanomainen kaupunginjohtajan johtoryhmän kokoontumispaikka on poissa käytöstä.

ELINTÄRKEÄT TOIMINNOT JA KRIITTISET TEHTÄVÄT

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa on määritelty elintärkeät toiminnot, jotka ovat yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömiä, kaikissa tilanteissa ylläpidettäviä toimintakokonaisuuksia. Nämä elintärkeät toiminnot käsittävät useiden poikkisektoraalisten toimijoiden tehtäviä ja ovat lähtökohta varautumisen suunnittelulle kaikilla toimintatasoilla.

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot, YTS 2017 s. 14.

Elintärkeistä toiminnoista johtaminen, henkinen kriisikestävyys, väestön toimintakyvyn ja palveluiden turvaaminen, talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden turvaaminen sekä sisäinen turvallisuus ovat toimintoja, joihin kaupunki suoraan omalla toiminnallaan voi vaikuttaa.

Suonenjoen kaupungin varautumisessa elintärkeiden toimintojen turvaaminen perustuu **kriittisten tehtävien** tunnistamiseen. Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa resursseja voidaan ja tuleekin keskittää näiden tehtävien suorittamiseen. Kriittiset tehtävät ovat sellaisia tehtäviä, jotka on voitava hoitaa kaikissa oloissa, jotta kuntalaisten ja kunnassa toimivien yhteisöjen hyvinvointi voidaan turvata.

Suonenjoen kaupunki
Valmiussuunnitelma
yleinen osa

Kriittiset tehtävät ovat:

- Kaupungin operatiivinen johtaminen
- Viestintä ja riittävän tilannetiedon saaminen
- Vesi- ja jätevesihuolto
- Perusterveydenhuolto
- Tiettyjen rakennusten ylläpito sekä näiden sähkön ja lämmön varmistus
- Koulujen, päiväkotien ja asumispalvelujen sekä evakuoitujen ruokahuolto
- Sosiaaliturva ja psykososiaalinen tuki
- Evakuoitujen huolto ja majoitus
- Päivähoito
- Perusopetus
- Ympäristöterveydenhuolto
- Ympäristönsuojelu
- Jätehuolto
- Palkanmaksu ja taloushallinto

Osa kriittisistä tehtävistä on sopimukseen perustuen kumppaneiden hoidettavana. Sopimuksia solmittaessa otetaan huomioon uhka-arviot ja riskianalyysit ja sopimusehdot suhteutetaan tunnistettuihin uhkiin ja niiden todennäköisyyksiin sekä kaupungin omaan kykyyn vastata kriittisistä tehtävistä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Toimialojen valmiussuunnitelmia tehtäessä ja päivitetessä kriittiset tehtävät puretaan avaintoimintoihin.

Avaintoiminnot jaetaan kolmeen luokkaan:

1. aina ja kaikissa oloissa hoidettavat tehtävät
2. mahdollisuuksien mukaan hoidettavat tehtävät
3. tehtävät, joihin ei ole tarvetta kohdistaa varautumistoimia

Avaintoimintojen luokittelun avulla toimialat muodostavat käsityksen siitä, mihin varautumisen resursseja käytetään. Ensiarvoisen tärkeää on huolehtia aina ja kaikissa oloissa hoidettavien tehtävien resursseista siten, että kriittisen tehtävän hoito ei vaarannu missään oloissa. Toimialojen toimintaprosessien kehittämisessä on otettava huomioon se, että avaintoimintojen tehtävät ovat helposti muokattavissa kaikkiin olosuhteisiin.

YHTEISTOIMINTA JA VIESTINTÄ

Kaikki toiminta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tähtää siihen, että kuntalaisten ja kunnassa toimivien yhteisöjen arjen toimivuus, hyvinvointi ja perusturvallisuus voidaan varmistaa.

Toimialojen omissa valmiussuunnitelmissa tunnistetaan toimialojen väliset riippuvuussuhteet, selvitetään yhteiset resurssit ja suunnitellaan mahdollinen toimintojen supistaminen yhdessä muiden toimialojen kanssa siten, että kriittiset tehtävät eivät vaarannu.

Tiedonkulku nykyisessä tietoverkkoihin perustuvassa yhteiskunnassa on haavoittuva ja erityisesti häiriötilanteissa normaalit viestintäkanavat voivat olla poissa käytöstä. Kuntalaiset jakavat tietoa sosiaalisessa mediassa ja väärän tiedon leviäminen on yhtä vaarallista, kuin tiedon saannin tyrehtyminenkin.

Toimialojen on pystyttävä suunnittelemaan kaupungin organisaation sisällä tapahtuvan viestinnän lisäksi se, kuinka palveluista tiedotetaan kuntalaisille ja kunnassa toimiville yhteisöille. Useampia toimialoja koskettavassa häiriötilanteessa tiedotamisesta vastaa kaupungin johto. Toimialojen on tällöin voitava viestiä sekä toimialalta toiselle että kaupungin johdolle ja tilannekuvaa on pidettävä ajatasalla laajalla rintamalla.

Tässä kuvattuja viestinnän ja tiedottamisen periaatteita voidaan täydentää kriisiviestinnän ohjeilla.

KOULUTTAUTUMINEN

Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta ei ole vain projekti, jossa tuotetaan valmiussuunnitelma. Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta on nähtävä prosessina, jossa omaa toimintaa kehitetään jatkuvasti. Kehityksen suunnan määrää toimintaympäristö, uhka-arviot ja riskianalyysit.

Arjen toimintatavat hiotaan sellaisiksi, että häiriötilanteiden toimintatavat ovat mahdollisimman lähellä normaalin arjen toimintaa. Näin toiminta häiriötilanteissa on tuttua ja sujuvaa ja kouluttautumisessa voidaan keskittyä siihen, miksi ja mihin häiriöihin ja poikkeusoloihin varaudutaan ja miten varautumista voidaan edelleen kehittää.

Uuden henkilöstön perehdytyksessä henkilöt tutustutetaan tähän valmiussuunnitelmaan ja toimialakohtaiseen suunnitelmaan soveltuvilta osin.

Pelastusopisto järjestää normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa koulutusta. Ainakin peruskurssitasoisen koulutuksen suorittaminen on suotavaa etenkin toimialojen varautumisesta vastaaville.

Suonenjoen kaupunki
Valmiussuunnitelma
yleinen osa

Aluehallintovirasto järjestää yhteistyössä pelastusopiston ja muiden viranomaisten kanssa alueellisia valmiusharjoituksia vuosittain, joihin osallistutaan, kun sellainen sattuu omalle alueelle.

Esimiehet huolehtivat alaistensa riittävästä koulutuksesta sekä valmiussuunnitelman oleellisten asioiden tiedottamisesta henkilöstölle ja pitävät huolen siitä, että henkilöstö tuntee omat vastuunsa ja velvollisuutensa häirötilanteissa ja poikkeusoloissa.